

mében beszéltek. Több felszólaló is kifejezte a párt iránt érzett hálóját, kijelentve, hogy a párt odaadás nélkül nem sikerült volna elérni ezeket az eredményeket. A felszólaló dr. Dóczy Pál egyetemi tanár,¹¹⁴ párttag többek között a következőket mondta: „Ez a tanácskozás nagy fontossággal bír számunkra mert egyrészt meghatározza a munkánk helyes irányvonalát, másrészt pedig nagyon sok kérdést tisztázott.” Csögör Lajos¹¹⁵ professzor azt hangsúlyozta, hogy közös látogatásokat kellene szervezni a marosvásárhelyi, a bukaresti és a Iași-i egyetem diákjai között, mert ez hozzájárulna a román és magyar diákok közötti barátság elmélyítéséhez. Kovács György [színész], a nép művésze kihangsúlyozta, hogy ki kell elégíteni a román és magyar értelmiségiek kulturális igényeit. Azt is hozzáfűzte, hogy szerinte nagyon jó lenne, ha a bukaresti Nemzeti Színház meglátogatná tartományunkat. Több felszólaló is kifejtette, hogy jó lenne egy klubot nyitni az értelmiségiek számára, amely fontos szerepet játszhatna az értelmiségiek nevelésében. A felszólalók azt is kifejtették, hogy a tanácskozáson elhangzott és megtanult dolgok hozzájárulnak a román és magyar nép közötti barátság elmélyítéséhez. A felszólalók elítélték minden olyan kísérletet, amely a szocializmus építésének megakadályozását szolgálja.

ANDJM, fond 1134, dosar 176/1957, 194–196. f. Géppel írt román nyelvű jelentés magyar fordítása.

90.

Az RMP Magyar Autonóm Tartományi pártbizottság tájékoztató átirata az RMP Központi Vezetőségének (részlet)

Marosvásárhely, 1957. november 2.

[...] ¹¹⁶ Az utóbbi időben néhány ellenséges megnyilvánulásról is kaptunk híreket. Október 27-én a Csík járási Karcfalva római katolikus pap gúnyt űzött azokból az emberekből, akik vasárnap csépeltek és azt mondta, hogy a vasárnapi cséplés súlyos következményeket fog maga után vonni egyházi vonalon. A Csík rajoni Kászonfeltizen Karácsonyi András középparaszt az elmúlt napokban találkozott az utcán az ortodox pappal, akit szidalmazott és megfenyegetett, amiért a párt által küldött, Márton Áront bíráló levél mellett foglalt állást. Az ortodox pap udvarára majdem naponta dobnak be fenyegető tartalmú leveleket. A Csík

114 Dóczy Pál (1910–?), orvosprofesszor. Diplomáját a kolozsvári egyetemen szerezte, ugyanott a belgyógyászati klinikán tanársegéd, majd a marosvásárhelyi OGYI belgyógyászati klinikájának adjunktusa, tanszékvezető professzora (1949), doktor docens (1957), érdemes orvos, 1976 óta konzultáns professzor. Az Orvostudományi Akadémia rendes tagja. Belgyógyászati közleményeit a *Revista Medicală – Orvosi Szemle, Medicina Internă, Münchener Medizinische Wochenschrift* című lapok közzélték.

115 Csögör Lajos (1904–2003), orvos, szakíró, egyetemi tanár. 1944 után Kolozs megye alispánja, a Magyar Népi Szövetség egyik vezetője, 1946–1948 között nemzetgyűlési képviselő volt. 1945–1948 között a Bolyai Egyetem, majd 1948–49-ben és 1964–1967 között a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet rektora volt. 1949 novemberében, más erdélyi magyar politikusokkal és értelmiségiekkel együtt letartóztatták, 1955 májusában szabadult, majd rehabilitálták. Életútjáról lásd az 1956-os Intézet Oral History Archívumában őrzött interjút (7/1986 sz., készítette Tóth Pál Péter).

116 A kihagyott részben a mezőgazdaság helyzetéről számolnak be.

rajoni Gyimesfelsőlokon az osztályellenség azt híresztelte, hogy Anglia és az Amerikai Egyesült Államok visszaadták Erdélyt Magyarországnak. Aktivistáink megszüntették ezeket a híreszteléseket és elmagyarázták az embereknek, hogy mi is a valódi célja ezekkel az osztályellenségnek. Taplocán Páll József az osztályellenség befolyása alatt álló szegényparaszt a cséplés során arra buzdította az embereket, hogy ne álljanak be a társas szövetkezetekbe. 1957. október 23-án Sepsiszentgyörgyön az 1848-as emlékművön valaki egy táblát helyezett el, amelyre rá volt írva: „1957. október 23.”. A tábla egyik sarkára egy a magyar nemzeti színeket idéző virágcsokrot is helyeztek, a másik oldalára pedig egy fekete gyászszalagot. A hivatalos szervek még nyomoznak az eset kapcsán.

Információs instruktor, Csiszér Lajos

ANDJM, fond 1134, dosar 176/1957, 203. f. Géppel írt román nyelvű jelentés magyar fordítása.

91.

A Magyar Autonóm Tartomány pártbizottság rendkívüli bürölésének jegyzőkönyve

Marosvásárhely, 1957. november 5.

Jelen vannak: Csupor Lajos elvt., Bătagă János¹¹⁷ elvt., Szövérfi Zoltán elvt.¹¹⁸, Szász Mihály elvt., Bugyi Pál elvt., Vargancsik István elvt., Kovács Mihály elvt., – Hegedüs elvtárs a Milicia parancsnoka, Demeter elvt. a Tartományi Közüzemek igazgatója.

A gyűlés napirendi pontja:

1. 1957. november 5-én este 18.05 órakor előállott üzemzavar következtében a villanyszolgáltatás megszakadását előidéző okok megvitatása.

Demeter elvt. a következő tájékoztatót adja a fenti kérdésben:

Miután a villany elaludt, jelentették a vállalatnak, hogy a transzformátor-állomáson kikapcsolt az automata-kapcsoló. Ez annak tudható be, ahogy Ujvárosi, a kikapcsolás után kijelentette, hogy a terhelés 170 ampérről, 200 Ampérre emelkedett fel. A villamosenergia szolgáltatás biztosítás érdekében, a Közüzemek igazgatósága intézkedett, hogy a Dieselt indítsák be, a megindulás után az áramszolgáltatás azonban újra megszakadt. Ez után csoportok lettek kiküldve, hogy az összes vonalakat felülvizsgálják és megállapítsák a villanyszolgáltatás megszakadásának okait. A vonalakat sorban fogják felülvizsgálni, tekintettel arra,

117 A már említett Ioan Bătagă, az RMP tartományi pártbizottság adminisztratív osztályának vezetője, aki a helyi nomenklatúra másik román tagjával (Naftalia Ciuchină) a párt és az állambiztonság közötti kapcsolatáért felelt.

118 Szövérfi Zoltán, 1952–1960 között a Magyar Autonóm Tartományi pártbizottság propagandafelelőse. A MAT 1959-ben elkészült „Monográfiája” körül kipattant botrány következtében leváltották, majd minden pártfunkciójából eltávolították.